

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Αρχαίο Ελληνικό Δράμα: Ευριπίδης (Φροντιστήριο)

Ενότητα: 9. Γραμματικός και συντακτικός σχολιασμός στίχων 465-519

Καράμπελας Σωτήριος

Τμήμα Φιλολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Σκοποί ενότητας.....	4
2. Περιεχόμενα ενότητας	4
3. Αρχαίο κείμενο – στίχοι 465-519	6
4. Γραμματικός σχολιασμός των υπογραμμισμένων όρων	6
5. Συντακτικός σχολιασμός των λέξεων που σημειώνονται με έντονα στοιχεία.....	6
6. Ενδεικτική βιβλιογραφία	7

1. Σκοποί ενότητας

Κατανόηση των γραμματικών και συντακτικών ιδιοτήτων των στίχων 465-519 της *Μήδειας*.

2. Περιεχόμενα ενότητας

Η ενότητα περιλαμβάνει γραμματικούς και συντακτικούς χαρακτηρισμούς συγκεκριμένων λέξεων ή φράσεων των στίχων 465-519.

3. Αρχαίο κείμενο – στίχοι 465-519

Μη. ὦ παγκάκιστε, τοῦτο γάρ σ' εἶπεῖν ἔχω,
γλώσση μέγιστον εἰς ἀνανδρίαν κακόν·
ἦλθες πρὸς ἡμᾶς, ἦλθες ἔχθιστος γεγώς;
[θεοῖς τε κάμοι παντί τ' ἀνθρώπων γένει;]
οὔτοι θράσος τόδ' ἐστὶν οὐδ' εὐτολμία,
φίλους κακῶς δρᾶσαντ' ἐναντίον βλέπειν, (470)
ἀλλ' ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων
πασῶν, ἀναΐδει· εὖ δ' ἐποίησας μολών·
ἐγὼ τε γὰρ λέξασα κουφισθήσομαι
ψυχὴν κακῶς σε καὶ σὺ λυπήσῃ κλύων.
ἐκ τῶν δὲ πρώτων πρώτον ἄρξομαι λέγειν.
ἔσωσά σ', ὡς ἴσασις Ἑλλήνων ὅσοι
ταῦτόν συνεισέβησαν Ἀργῶν σκάφος,
πεμφθέντα ταύρων πυρπνῶων ἐπιστάτην
ζεύγλησι καὶ σπεροῦντα θανάσιμον γύην·
δράκοντά θ', ὅς πάγχρυσον ἀμπέχων δέρας (480)
σπείραις ἔσωζε πολυπλόκοις ἄυπνος ὦν,
κτείνας' ἀνέσχον σοὶ φάος σωτήριον.
αὐτὴ δὲ πατέρα καὶ δόμους προδοῦσ' ἐμοῦς
τὴν Πηλιῶτιν εἰς Ἴωλκὸν ἰκόμην
σὺν σοί, πρόθυμος μᾶλλον ἢ σοφωτέρα·
Πελίαν τ' ἀπέκτειν', ὥσπερ ἄλγιστον θανεῖν,
παιδῶν ὑπ' αὐτοῦ, πάντα τ' ἐξέϊλον δόμον.
καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν, ὦ κάκιστ' ἀνδρῶν, παθῶν
προὔδωκας ἡμᾶς, καινὰ δ' ἐκτήσω λέχη,
παιδῶν γεγώτων· εἰ γὰρ ἦσθ' ἄπαις ἔτι, (490)
συγγνώστ' ἂν ἦν σοὶ τοῦδ' ἐρασθῆναι λέχους.
ὄρκων δὲ φροῦδη πίστις, οὐδ' ἔχω μαθεῖν
ἢ θεοὺς νομίζεις τοὺς τότε οὐκ ἄρχειν ἔτι,
ἢ καινὰ κείσθαι θέσμι' ἀνθρώποις τὰ νῦν,
ἐπεὶ σύνοισθὰ γ' εἰς ἔμ' οὐκ εὖορκος ὦν.
φεῦ δεξιὰ χεῖρ, ἦς σὺ πόλλ' ἐλαμβάνου,
καὶ τῶνδε γονάτων, ὡς μάτην κεχρώσμεθα
κακοῦ πρὸς ἀνδρός, ἐλπίδων δ' ἡμάρτομεν.
ἄγ'· ὡς φίλω γὰρ ὄντι σοὶ κοινώσομαι
—δοκοῦσα μὲν τί πρὸς γε σοῦ πράξειν καλῶς; (500)
ὅμως δ' ἐρωτηθεῖς γὰρ αἰσχίων φανῆ—
νῦν ποῖ τράπωμαι; πότερα πρὸς πατρός δόμους,
οὐς σοὶ προδοῦσα καὶ πάτραν ἀφικόμην;
ἢ πρὸς ταλαίνας Πελιάδας; καλῶς γ' ἂν οὔν
δέξαιντό μ' οἴκοις ὦν πατέρα κατέκτανον.
ἔχει γὰρ οὕτω· τοῖς μὲν οἴκοθεν φίλοις
ἐχθρὰ καθέστηχ', οὐς δὲ μ' οὐκ ἐχρῆν κακῶς
δρᾶν, σοὶ χάριν φέρουσα πολεμίους ἔχω.
τοιγάρ με πολλαῖς μακαρίαν Ἑλληνίδων

ἔθηκας ἀντὶ τῶνδε· θαυμαστὸν δέ σε (510)
 ἔχω πόσιν καὶ πιστὸν ἢ τάλαιν' ἐγώ,
 εἰ φεύξομαί γε γαῖαν ἐκβεβλημένη,
 φίλων ἔρημος, σὺν τέκνοις μόνη μόνοις·
 καλὸν γ' ὄνειδος τῷ νεωστὶ νυμφίῳ,
 πτωχοὺς ἀλᾶσθαι παῖδας ἢ τ' ἔσωσά σε.
 ὦ Ζεῦ, τί δὴ χρυσοῦ μὲν ὃς κίβδηλος ἦ
 τεκμήρι' ἀνθρώποισιν ῶπασας σαφῆ,
 ἀνδρῶν δ' ὅτῳ χρή τὸν κακὸν διειδέναι,
 οὐδεὶς χαρακτήρ ἐμπέφυκε σώματι;

4. Γραμματικός σχολιασμός των υπογραμμισμένων ὀρων

1. **κουφισθήσομαι**: α' ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα παθητικής φωνής του ρ. *κουφίζω* = ξαλαφρώνω, ανακουφίζω
2. **ζεύγλησι**: (ιωνικός τύπος αντί *ζεύγλαις*) δοτική πληθυντικού θηλυκού γένους του ουσ. *ζεύγλη*, -ης = το καμπύλο μέρος του ζυγού, όπου τοποθετείται ο λαιμός των ζώων που χρησιμοποιούνται στην άροση.
3. **σπεροῦντα**: αιτιατική ενικού αρσενικού γένους της μετοχής μέλλοντα ενεργητικής φωνής του ρ. *σπείρω* = σπέρνω
4. **γύην**: αιτιατική ενικού αρσενικού γένους του ουσ. *γύης*, -ου = χωράφι
5. **ἀμπέχων**: ονομαστική ενικού αρσενικού γένους της μετοχής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρ. *ἀμπέχω* = περιβάλλω
6. **ἐκτήσω**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής αορίστου μέσης φωνής του ρ. *κτάομαι*, -ῶμαι = αποκτώ
7. **θέσμι(α)**: αιτιατική πληθυντικού ουδέτερου γένους του ουσιαστικοποιημένου επιθ. *θέσμιον*, -ου = νόμος, έθιμο, τελετή
8. **κεχρώσμεθα**: α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου μέση φωνής του ρ. *χρώζω* = αγγίζω
9. **κοινώσομαι**: α' ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα μέσης φωνής του ρ. *κοινώω*, -ῶ = ανακοινώνω, κάνω γνωστό
10. **ἀλᾶσθαι**: απαρέμφατο ενεστώτα μέσης φωνής του ρ. *άλάομαι* = περιπλανιέμαι
11. **ῶπασας**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής αορίστου ενεργητικής φωνής του ρ. *όπάζω* = δίνω
12. **διειδέναι**: απαρέμφατο ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρ. *δίοιδα* = γνωρίζω, διακρίνω
13. **χαρακτήρ**: ονομαστική ενικού αρσενικού γένους του ουσ. *χαρακτήρ*, -ος = γνώρισμα, διακριτικό σημάδι

5. Συντακτικός σχολιασμός των λέξεων που σημειώνονται με έντονα στοιχεία

1. **γλώσση**: δοτική του οργάνου εξαρτώμενη από το επίθετο *κακόν*

2. **ἐπιστάτην**: επιρρηματικό κατηγορούμενο του σκοπού εξαρτώμενο από την μετοχή *πεμφθέντα*
3. **σπεροῦντα**: τελική μετοχή εξαρτώμενη από την μετοχή *πεμφθέντα*
4. **τράπωμαι**: απορηματική υποτακτική

7. Ενδεικτική βιβλιογραφία

Liddell, H. G. – R. A. Scott – H. S. Jones, *A Greek- English lexicon*. Oxford, Oxford University Press 1996

Mastronarde, D. J., *Ευριπίδου Μήδεια*. Μετάφραση Δ. Γιωτοπούλου, επιμέλεια μετάφρασης Μ. Χριστόπουλος. Αθήνα, Πατάκης 2006.

Page, D. L., *Ευριπίδη Μήδεια*. Μετάφραση Γ. Γιατρομανωλάκης. Αθήνα, Καρδαμίτσα 1990.

Στεφανόπουλος, Κ. Θ., *Ευριπίδης. Μήδεια*. (μετάφραση). Αθήνα, Κίχλη 2012.